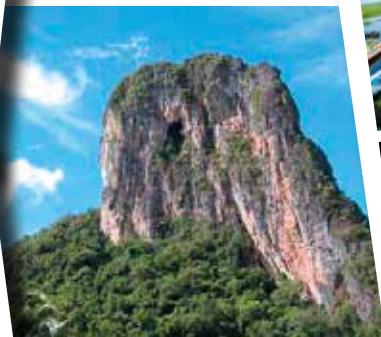

คู่มือการพัฒนาศักยภาพชุมชน
ด้านการท่องเที่ยวตามรอยตำรา
จังหวัดพัทลุง

ตราสัญลักษณ์จังหวัดพัทลุง

คำขวัญประจำจังหวัดพัทลุง

เมืองหนังโนราห์ อู่นาข้าว พราวน้ำตก
แหล่งนกน้ำ ทะเลสาบงาม เขากทะเลคู่ น้ำพุร้อน

คำนำ

คู่มือการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้การพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง โดยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ในโครงการจัดการความรู้การวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์เชิงชุมชน สังคม ภายใต้โครงการจัดการความรู้การวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ ประจำปี 2562 มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชนด้านการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง ในคู่มือเล่มนี้ได้อธิบายถึงขั้นตอนการดำเนินงานทุกขั้นตอน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญประจำจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะผู้จัดทำ
มีนาคม 2563

สารบัญ

ความเป็นมาของโครงการ	4
วัตถุประสงค์	6
ขั้นตอนการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว	6
ขั้นตอนที่ 1 ประเมินศักยภาพของผู้ประกอบการชุมชนด้านการท่องเที่ยว	7
ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของชุมชนด้านการท่องเที่ยว	7
ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์กลยุทธ์เชิงรุก เชิงป้องกัน เชิงแก้ไข และเชิงรับของชุมชนด้านการท่องเที่ยว	9
ขั้นตอนที่ 4 กำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว	10
ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว	11
ขั้นตอนที่ 6 คัดเลือกชุมชนในการพัฒนาศักยภาพ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญจังหวัดพัทลุง	11
ขั้นตอนที่ 7 ถ่ายทอดความรู้ในการพัฒนาศักยภาพชุมชน ด้านการท่องเที่ยวตามรอย คำขวัญ จังหวัดพัทลุง	12

สารบัญ (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 8	การอบรมให้ความรู้ในการพัฒนาศักยภาพ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน	12
ขั้นตอนที่ 9	ประเมินทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชน	13
ขั้นตอนที่ 10	กำหนดเส้นทาง รูปแบบ กิจกรรมโปรแกรม และทดสอบเส้นทาง การท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง	13
ขั้นตอนที่ 11	จัดตั้งกลุ่มในการดำเนินงานด้าน การท่องเที่ยวชุมชนตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง	14
ขั้นตอนที่ 12	จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง	14

ความเป็นมาของโครงการ

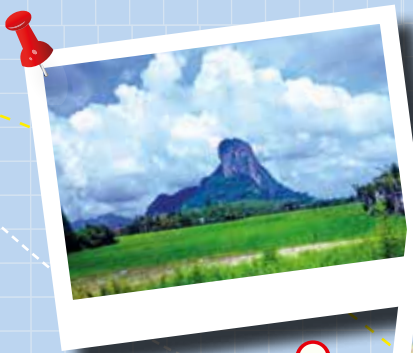
- คำขวัญประจำจังหวัดพัทลุง
- คือ เมืองหนังโนราห์ อุ่นาข้าว พราวน้ำตก
- แหล่งนกน้ำ ทะเลสาบงาม เขาอกทะลุ
- น้ำพุร้อน การท่องเที่ยวตามคำขวัญประจำ
- จังหวัดพัทลุง นับเป็นการท่องเที่ยวที่น่า
- สนใจ ทั้งนี้เพราะไม่เคยมีรูปแบบการท่องเที่ยว
- ที่เดียวและไม่มีการจัดนำเที่ยวตามคำขวัญ
- จังหวัดพัทลุงมาก่อน

การท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง เป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงเป็นการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง และเป็นการสร้างพันธมิตรร่วมกันระหว่างชุมชนเพื่อร่วมกันจัดการการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง และร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ และมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว รวมถึงเป็นการสนับสนุนฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ความเป็นชุมชน โดยตัวแทนชุมชนเป็นผู้นำเสนอและสร้างการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ เป็นการสร้างความคุ้มค่าให้แก่การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง อีกทั้งยังเป็นการสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามของจังหวัดพัทลุงให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน การพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง เป็นการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในชุมชนด้านการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง

อีกทั้ง พัฒนาเส้นทาง รูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยวตาม
รอย คำขวัญ จังหวัดพัทลุง รวมถึงสร้างกลไกการมีส่วนร่วมโดยชุมชน
ในการจัดการการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง ทั้งนี้ ชุมชน
ด้านการท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว
ในทุกขั้นตอน และมีบทบาทสำคัญในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การจัดการการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง โดยมีหน่วยงาน
ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนให้การ
ดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง เป็นไปได้
อย่างราบรื่นและสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

เมืองหนังโนราห์ อู่นาข้าว พราวน้ำตก
แหล่งนกน้ำ ทะเลสาบงาม เขาอกทะลุ น้ำพุร้อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในชุมชนด้านการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยง กำหนดรูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง
3. เพื่อสร้างกลไกการมีส่วนร่วมโดยชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง โดยผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชน

ขั้นตอนการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว

1. ประเมินศักยภาพของผู้ประกอบการชุมชนด้านการท่องเที่ยว
2. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของชุมชนด้านการท่องเที่ยว
3. วิเคราะห์กลยุทธ์เชิงรุก เชิงป้องกัน เชิงแก้ไข และเชิงรับของชุมชนด้านการท่องเที่ยว
4. กำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว
5. วิเคราะห์พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว
6. คัดเลือกชุมชนในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง
7. ถ่ายทอดความรู้ในการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง
8. การอบรมให้ความรู้ในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน
9. ประเมินทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชน
10. กำหนดเส้นทาง รูปแบบ กิจกรรม โปรแกรม และทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง
11. จัดตั้งกลุ่มในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชนตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง
12. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินศักยภาพของผู้ประกอบการชุมชน ด้านการท่องเที่ยว

เป็นการรวบรวมผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับศักยภาพ
ด้านการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการชุมชน 6 ด้าน คือ

- 1) ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2) ด้านความรู้เกี่ยวกับภาษา
- 3) ด้านทักษะ
- 4) ด้านทัศนคติ
- 5) ด้านบุคลิกภาพ และ
- 6) ด้านจริยธรรม เพื่อนำข้อมูล
เบื้องต้นไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ของชุมชนด้านการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เรียกว่า การวิเคราะห์ SWOT คำว่า SWOT เป็นตัวย่อที่มาจาก Strengths : S หมายถึง จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ Weaknesses : W หมายถึง จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ Opportunities : O หมายถึง โอกาสที่จะดำเนินการได้ และ Threats : T หมายถึง อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงานของชุมชน การวิเคราะห์ SWOT เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมภายใน (การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน) และสภาพแวดล้อมภายนอก (การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค) เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ทั้งนี้ ผลจากการวิเคราะห์ SWOT ของชุมชนด้านการท่องเที่ยว สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

- การวิเคราะห์จุดแข็งของชุมชนด้านการท่องเที่ยว เป็นการค้นหาจุดเด่นที่เป็นข้อได้เปรียบของชุมชน ได้แก่ ความโดดเด่น ความสมบูรณ์ ความเพียงพอ ความไม่มีปัญหาของปัจจัยต่าง ๆ ภายในชุมชน ซึ่งส่งผลบวกให้แก่ชุมชน และสามารถนำมาใช้เป็นจุดขายในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชนได้
- การวิเคราะห์จุดอ่อนของชุมชนด้านการท่องเที่ยว เป็นการค้นหาจุดด้อยที่เป็นข้อเสียเปรียบของชุมชน ได้แก่ สิ่งที่ชุมชนยังขาด สิ่งที่ชุมชนมีแต่ด้อยกว่าที่อื่น สภาพที่เสียเปรียบ ความขาดประสิทธิภาพ ความมีปัญญา ความขาดแคลน ความไม่เพียงพอของปัจจัยต่างๆ ภายในชุมชน ซึ่งส่งผลลบแก่ชุมชน และจำเป็นต้องทำการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาอย่างเร่งด่วน
- การวิเคราะห์โอกาสของชุมชนด้านการท่องเที่ยว เป็นการค้นหาปัจจัยหรือสถานการณ์ภายนอกที่เอื้อประโยชน์และสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนให้สามารถดำเนินไปด้วยดี บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการวิเคราะห์โอกาสสามารถนำมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์เชิงรุกในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน

- การวิเคราะห์อุปสรรคของชุมชนด้านการท่องเที่ยว เป็นการค้นหาปัจจัยหรือสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางไม่ให้เกิดการดำเนินงานของชุมชนเป็นไปด้วยดี ทำให้ไม่ได้ผลลัพธ์ตามต้องการ หรืออาจส่งผลกระทบทำให้ชุมชนประสบความล้มเหลวหรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งการวิเคราะห์อุปสรรคสามารถนำมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์เชิงป้องกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์กลยุทธ์เชิงรุก เชิงป้องกัน เชิงแก้ไข และ เชิงรับของชุมชนด้านการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงป้องกัน กลยุทธ์เชิงแก้ไข และกลยุทธ์เชิงรับของชุมชนด้านการท่องเที่ยว โดยใช้การวิเคราะห์กลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix เป็นการนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ในรูปแบบความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละคู่ ทำให้เกิดกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว 4 กลยุทธ์ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์กลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

- กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) เป็นการจับคู่จุดแข็ง (S) กับโอกาส (O) เพื่อรวมตัวเป็นกลยุทธ์ SO ซึ่งเป็นการใช้จุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุกในการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อบุกตลาดการท่องเที่ยวใหม่

- กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) เป็นการจับคู่จุดแข็ง (S) กับอุปสรรค (T) เพื่อรวมตัวเป็นกลยุทธ์ ST ซึ่งเป็นการใช้จุดแข็งป้องกันอุปสรรค ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและข้อจำกัดมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน เปลี่ยนวิกฤตที่เกิดขึ้นให้เป็นโอกาส
- กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) เป็นการจับคู่จุดอ่อน (W) กับโอกาส (O) เพื่อรวมตัวเป็นกลยุทธ์ WO ซึ่งเป็นการขจัดจุดอ่อนโดยใช้โอกาส ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข กำจัดจุดอ่อนให้หมดไปหรือให้เหลือน้อยที่สุด
- กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) เป็นการจับคู่จุดอ่อน (W) กับอุปสรรค (T) เพื่อรวมตัวเป็นกลยุทธ์ WT ซึ่งเป็นการขจัดจุดอ่อนป้องกันอุปสรรค ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรับ สร้างภูมิคุ้มกันเพื่อพร้อมรับกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด

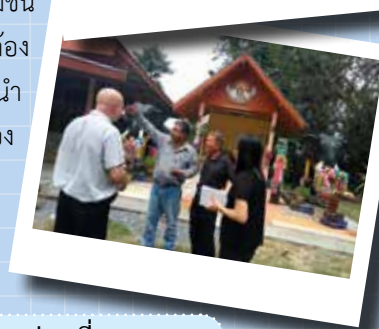
ขั้นตอนที่ 4 กำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว

การกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวเป็นการนำ 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงป้องกัน กลยุทธ์เชิงแก้ไข และกลยุทธ์เชิงรับ มากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพชุมชน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ 2) ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว 3) ด้านความร่วมมือ 4) ด้านการบริการที่เป็นเลิศ และ 5) ด้านการพัฒนาตนเอง

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว

เป็นการรวบรวมผลการวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน ในประเด็น พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ความคาดหวัง การรับรู้ ความพึงพอใจ และความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชน มาสังเคราะห์และคัดกรองเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนด้านการท่องเที่ยวที่เข้ามามีส่วนร่วม และนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อตอบสนองต่อพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 6 คัดเลือกชุมชนในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง

การคัดเลือกชุมชนในการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง จำนวน 10 ชุมชน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกชุมชน ดังนี้

1. ชุมชนมีที่ตั้งอยู่ใกล้บริเวณแหล่งท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง หรือแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่เชื่อมโยง
2. ชุมชนมีความพร้อมในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวชุมชน
3. ผู้นำชุมชนและชาวบ้านให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน
4. มีผู้นำและตัวแทนชุมชนจำนวน 5 คน ในการเข้าร่วมเรียนรู้ รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพตนเอง และเข้าร่วมทำกิจกรรมในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชนตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง

ขั้นตอนที่ 7 ถ่ายทอดความรู้ในการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญจังหวัดพัทลุง

การถ่ายทอดองค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่ผ่านมา เป็นการสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมต่อการดำเนินงานในการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง ประกอบด้วยองค์ความรู้ ดังนี้

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับระดับศักยภาพของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดพัทลุง
2. องค์ความรู้เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดพัทลุง
3. องค์ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงป้องกัน กลยุทธ์เชิงแก้ไข และกลยุทธ์เชิงรับของชุมชนด้านการท่องเที่ยว
4. องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดพัทลุง
5. องค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ขั้นตอนที่ 8 การอบรมให้ความรู้ในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน

การอบรมให้ความรู้ในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนว โนม์และรูปแบบการท่องเที่ยวสมัยใหม่ ตลาดการท่องเที่ยวยุค 4.0 เพื่อให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนมีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง โดยทำการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวสมัยใหม่ ประกอบด้วย ความรู้ด้านการท่องเที่ยวในชุมชน การให้บริการด้านการท่องเที่ยว นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการตลาดท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 9 ประเมินทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชน

การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านคุณค่า 3) ด้านความนิยม 4) ด้านความปลอดภัย และ 5) ด้านความเปราะบางของสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาถึงทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชนที่มีศักยภาพ มีความพร้อมในการรองรับ และมีความน่าสนใจ เพื่อนำไปกำหนดในโปรแกรมการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง

กลุ่มผู้ประเมิน คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชน จังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย ผู้นำและชาวบ้านในชุมชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว โดยในการประเมินใช้การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มย่อย

ขั้นตอนที่ 10 กำหนดเส้นทาง รูปแบบ กิจกรรม โปรแกรม และทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง

กำหนดเส้นทาง รูปแบบ กิจกรรม และโปรแกรมการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง
2. กำหนดเส้นทาง รูปแบบ กิจกรรม และโปรแกรมการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง
3. ประเมินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมชุมชนในการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง
4. ทดสอบเส้นทางท่องเที่ยว และประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว อาสาสมัครต่อการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง

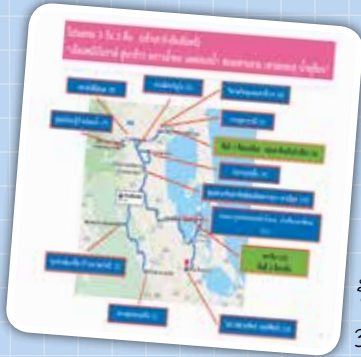
5. จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชน เส้นทางท่องเที่ยว รูปแบบ กิจกรรม และโปรแกรมการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง

ขั้นตอนที่ 11 จัดตั้งกลุ่มในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชนตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง

การจัดตั้งกลุ่มในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชนอย่างมีส่วนร่วมตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง เพื่อกำหนดผู้เป็นแกนนำหลักในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง ให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่อง มีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ของกลุ่มในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง
2. คัดเลือกแกนนำของกลุ่มในการขับเคลื่อน และกำหนดผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในด้านต่างๆ
3. กำหนดวัตถุประสงค์ ระเบียบ กฎเกณฑ์ และกติกาของกลุ่ม
4. กำหนดแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างมีส่วนร่วมตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง

ขั้นตอนที่ 12 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง

การจัดทำสารสนเทศในรูปแบบของคู่มือการท่องเที่ยวตามรอยคำขวัญ จังหวัดพัทลุง ในรูปแบบแผ่นพับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว รวมถึงการจัดทำการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์การท่องเที่ยว และสื่อสังคมออนไลน์ อาทิ เพจท่องเที่ยว และ Facebook เป็นต้น

ชุมชนท่องเที่ยว

ตามรอยตำขวัญ จังหวัดพัทลุง

กลุ่มแกะรูปหนังตะลุงหน้ากำแพง (บ้านหนังตะลุง) (ชุมชนราชาชัยสน)

ที่อยู่ 427 ม.3 ต.เขาชัยสน อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง
โทร. 085-8972605

ผลิตภัณฑ์ หนังตะลุงรูปแบบต่างๆ พวงกุญแจหนัง
กิจกรรมเรียนรู้การแกะหนังตะลุง

"หนังตะลุง" เป็นคำเรียกขานการแสดงพื้นบ้านที่นิยมแพร่หลายทั่วไปในภาคใต้ แสดงโดยการขีดตัวหนังให้เคลื่อนไหวกิริยาให้เข้ารับบทบาทย์ ผูกเรื่องให้สนุกสนาน สะท้อนสังคม การเมือง รูปที่แกะส่วนมากมักใช้ในการแสดง เช่น ตัวฤๅษี ตัวพระ ตัวนาง หนูนุ้ย เท่งทอง เป็นต้น ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อให้เหมาะกับการนำไปเป็นของขวัญ ของฝาก สำหรับแขวนผนัง

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน ธารน้ำเย็นเขาชัยสน วัดเขียน - บางแก้ว แก่งหูแร่

ศูนย์สาธิตวิสาหกิจชุมชนท่าช้าง ฟื้นฟูเศรษฐกิจพอเพียง (ชุมชนท่าช้าง)

ที่อยู่ 36 ม.5 ต.พนางตุง อ.ควนขนุน จ.พัทลุง
โทร. 089-9781044

ผลิตภัณฑ์ ข้าวสังข์หยด จมูกข้าวสังข์หยด ขายอดข้าว
ผ้ามัดย้อม กิจกรรมเรียนรู้การสีข้าว และอื่น ๆ

ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง มีใยอาหารในปริมาณมาก อีกทั้งยังช่วยลดโคเลสเตอรอลชนิดไม่ดี (LDL) ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคหลอดเลือดหัวใจ ข้าวสังข์หยดอุดมไปด้วยโพแทสเซียมที่ช่วยควบคุมความดันโลหิต มีวิตามินอีสูงกว่าข้าวชนิดอื่น ๆ สีแดงของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง เป็นรงควัตถุประเภทฟลาโวนอยด์ชนิดแอนโทไซยานิน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นสารต้านอนุมูลอิสระ (Antioxidant)

ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง ดีต่อหัวใจและระบบประสาท ช่วยลดความเสี่ยงในการเป็นโรคหลอดเลือดตีบตัน โรคมะเร็งภูมิคุ้มกันทำงานผิดปกติ โรคเหน็บชา โรคอัมพฤกษ์

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง ทะเลน้อย กระจูดวรรณิ ศรีปากประ นาโปแก ตลาดสวนไผ่ขวัญใจ ตลาดนัดใต้โหนด สำเภไทย

กะลาลุงปลื้ม (ชุมชนชัยบุรี)

ที่อยู่ 42/1 หมู่ 1 ต.ชัยบุรี อ.เมือง จ.พัทลุง
โทร. 074-614512, 086-2872542

ผลิตภัณฑ์ สินค้าจากกะลามะพร้าว กิจกรรมเรียนรู้การทำ
ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว

"กะลาเงินล้าน" คือ สิ่งที่สร้างชื่อเสียงให้กับพัทลุง โดย "ลุงปลื้ม ชูคง" ผู้มอง
เห็นแง่มุมอันเลอค่าของกะลา และนำมาผลิตเป็นพวงกุญแจ เครื่องประดับ เครื่องแต่งกาย
สุภาพสตรี เครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน ไปจนถึงของประดับตกแต่งบ้าน อย่างโคมไฟและ
ตะเกียงเจ้าพายุ ที่ออกแบบได้อย่างประณีตสวยงาม มีสไตล์และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง สำเภาไทย นาโปแก วัดถ้ำคูหาสวรรค์ พระพุทธนิรโร-
คันทรายชัยวัฒน์จตุรทิศ สวนไฟขวัญใจ เรื่องเล่ากับข้าวยามเย็น บึงนา คาเฟ่ ขน้า คอฟฟี่

สวนสะละลูงกัน (ชมชนหนองธง)

ที่อยู่ 6 ม.5 ต.หนองธง อ.ป่าบอน จ.พัทลุง
โทร. 084-8593571, 089-9779091

ผลิตภัณฑ์ สละ ผลิตภัณฑ์จากสละ กิจกรรมเรียนรู้
และแข่งขันเกี่ยวกับสละ

สวนสะละลูงกันเป็นสวนแห่งชีวิตที่น่าศึกษา และเป็นสวนสละที่ขึ้นชื่อของจังหวัดพัทลุง อีกทั้งเป็นสถานที่ให้ความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเกษตรกร นักท่องเที่ยว ซึ่งแวะเวียนมาชมกันอย่างไม่ขาดสายทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เช่น เยอรมัน ญี่ปุ่น มาเลเซีย ซึ่งนอกจากจะได้เยี่ยมชมสวนที่เต็มไปด้วยสาระน่าเรียนรู้ทางการเกษตรแล้ว ยังจะได้ชมการสาธิตการผสมพันธุ์สละ ชิมน้ำสละ ชิมผลสละสด รวมถึงกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง น้ำตกมโนราห์ น้ำตกไพรวัลย์ บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน
ธารน้ำเย็นเขาชัยสน แก่งหูแร่ เขาชัน เกาะหมาก

ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน บ้านโงกน้ำ (ชุมชนนาขยาด)

ที่อยู่ 16 ม.8 บ้านโงกน้ำ ต.นาขยาด

อ.ควนขนุน จ.พัทลุง

โทร. 087-0279380

ผลิตภัณฑ์ ปลาตุกร้า กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจ
พอเพียง

ศูนย์การเรียนรู้ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อ
ให้นำไปใช้ดำเนินการพัฒนาการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการทำน้ำส้มควันไม้
การทำปุ๋ยชีวภาพ และการทำปลาตุกร้า สินค้า OTOP จากปลาดุกอุยตามธรรมชาติ นำมาผ่าน
กระบวนการหมักด้วยเกลือและน้ำตาลทราย แล้วตากแดด กลายเป็นปลาตุกร้าทะเลน้อย พัทลุง
ที่ยังคงรูปร่างของปลาดุก ผิวสัมผัสแห้ง หนังมีสีเทาดำ เมื่อผ่านการปรุงสุกจะมีรสเค็มปนหวาน
รสชาติอร่อย สะอาด ถูกหลักอนามัย เพราะตากในโรงเรือนกางมุ้ง เป็นสินค้า OTOP ของพัทลุง

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง นาโปแก วัดถ้ำสุมะโน วัดถ้ำคูหาสวรรค์
หอศิลป์ หนึ่งตะลุง สวนไผ่ขวัญใจ ตลาดนัดใต้โหนด

กลุ่มอาชีพเรือนำเที่ยว (ชุมชนทะเลน้อย)

ที่อยู่ ต.ทะเลน้อย อ.ควนขนุน จ.พัทลุง
โทร. 084-8534557

ผลิตภัณฑ์ บริการเรือนำเที่ยว

กลุ่มอาชีพเรือนำเที่ยวเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของชาวบ้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์ทะเลน้อยให้คงความอุดมสมบูรณ์ สวยงาม เพื่อให้ผู้คนได้ชื่นชมกับความสวยงามของธรรมชาติ ไฮไลท์แรกคือ “ขมนก” ไม่ว่าจะเป็น นกกาหน้า นกกระยาง นกอีโถง นกเป็ดแดง นกเป็ดผี นกเป็ดคัคแค นกนางนวล นกนางแอ่น นกกระสา อีกา และเหยี่ยว เป็นต้น ไฮไลท์ต่อมาคือ “ขมบัว” ทะเลน้อยมีพันธุ์บัวหลักๆ 4 ชนิด ได้แก่ บัวหลวง บัวเผื่อน บัวบา และ “บัวสาย” ที่เป็นสายพันธุ์บัวที่มีมากที่สุดในทะเลสาบแห่งนี้ และไฮไลท์ลำดับที่ 3 ซึ่งนับเป็นจุดขายสุดอเมซิ่งของทะเลน้อยคือ “ควายน้ำ”

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง สะพานเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา (สะพานเอกชัย) คลองปากประ
นาโปแก ตลาดสวนไผ่ขวัญใจ ตลาดนัดใต้โหนด กระจูดวรรณิ์

ศูนย์ส่งเสริมอาชีพศิลปหัตถกรรม พื้นบ้าน ม.6 (ชุมชนเขาเจ็ยก)

ที่อยู่ 59 ม.6 ต.เขาเจ็ยก อ.เมือง จ.พัทลุง
โทร. 085-3343183

ผลิตภัณฑ์ ชุดลูกปัดมโนราห์ การแสดงมโนราห์ กิจกรรมร้อยลูกปัดมโนราห์
เทรียอส่วน

จากสายเลือดศิลปินพื้นบ้าน ต.เขาเจ็ยก ที่หวังให้คนรุ่นหลังรับรู้ว่าพัทลุงเป็นถิ่นกำเนิด
ของมโนราห์ จึงนำมาสู่การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอาชีพศิลปหัตถกรรมฯ ชุมชนเขาเจ็ยก เพื่อเป็น
แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนรำมโนราห์ เล่นดนตรีมโนราห์ ร้องกลอน และร้อยลูกปัด

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง กะลาลุงปลี้ม กาละแมแม่ซึ้ม กาละแมแม่ทิม
ขน่า คอफी บั้งนา คาเฟ่ หอศิลป์หนังตะลุง วังเก่า วังใหม่ วัดวัง
หอศิลป์หนังตะลุง วัดถ้ำสุมะโน

ชุมชนท่องเที่ยวบ้านนาท่งโพธิ์ (ชุมชนคลองทรายขาว)

ที่อยู่ ม. 11 ต.คลองเฉลิม อ.งหรา จ.พัทลุง
โทร. 061-2096777

ผลิตภัณฑ์ สินค้า OTOP เช่น น้ำผึ้งป่าเขาเจ็ดยอด
พุงปลาหวด ก๋วยฉาบ

น้ำตกมโนราห์ เป็นน้ำตกที่มีทัศนียภาพสวยงาม บรรยากาศร่มรื่นด้วยแมกไม้ นานาพรรณที่ขึ้นอยู่บริเวณโดยรอบน้ำตก อากาศเย็นสบาย สดชื่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาธรรมชาติและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ส่วนนักท่องเที่ยวที่ต้องการความตื่นเต้นสามารถเล่นสไลเดอร์ได้

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง สวนสะละลุงกัน น้ำตกไพรวัลย์ วัดถ้ำสุมะโน บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน
ธารน้ำเย็นเขาชัยสน

กลุ่มรักภักดีกันเกิด (ชุมชนเขาชัน)

ที่อยู่ ม.7 ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง
โทร. 065-3480408

ผลิตภัณฑ์ ไข่ในหิน ปลาตุกร้า น้ำพริกต่างๆ มะม่วงแช่อิ่ม
สมุนไพรสปาแช่เท้า

ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน เป็นเกาะขนาดใหญ่ตั้งอยู่กลางทะเลน้ำจืด เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่สวยงาม ไม่ว่าจะเป็นการล่องเรือท่องเที่ยวเกาะรังนกนางแอ่น สักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ ร.5 และขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกาะกระ แล้วไปทำไข่ในหิน สินค้า OTOP ของชุมชน และเลือกซื้อสินค้าชุมชน เช่น ปลาตุกร้า มะม่วงแช่อิ่ม น้ำพริกต่างๆ หรือผลิตภัณฑ์ในการทำสปา เป็นต้น เกาะหมากนับเป็นจุดชมพระอาทิตย์ตกที่สวยงาม เพราะมีแสงสีส้มตัดกับท้องฟ้าสีฟ้า

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เกาะสี่เกาะห้า เกาะกระ

โนราห์สายทิพย์ เสน่ห์ศิลป์ (ชุมชนโคกทราย)

ที่อยู่ 211 ม.5 ต.โคกทราย อ.ป่าบอน จ.พัทลุง
โทร. 089-9751468

ผลิตภัณฑ์ การแสดงมโนราห์

"มโนราห์" มหรสพศิลปะการร่ายรำทางภาคใต้ เป็นศิลปวัฒนธรรมเก่าแก่ที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บ่งบอกถึงวัฒนธรรมทางภาคใต้ ความเป็นเอกลักษณ์ จากบรรพบุรุษสู่รุ่นลูกรุ่นหลาน "สายทิพย์ เครือแก้ว" ผู้ทำหน้าที่สืบสานมโนราห์ โดยใช้ระบบเครือข่ายในการบริหารจัดการคณะมโนราห์ จนมีชื่อเสียงมาเป็นเวลายาวนานของจังหวัดพัทลุง

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง สวนสะละลูงัน เขาชัน เกาะหมาก แก่งหูแร่

การเดินทางท่องเที่ยวตามรอย คำขวัญ ล่องเรือแพทลุง

“เมืองแพทลุงโบราณ อยู่ที่บ้าน
แพทลุงใต้ตาก แกร่องแพทลุง
ทะเลสาบอมม เขากอกทะลุ
น้ำพุร้อน”

มี 3 รูปแบบ 6 โปรแกรม ใน 6 เส้นทาง

โปรแกรม One Day Trip
โปรแกรม One Day Trip เส้นทางที่ 1
“เมืองหนังโนราห์ เขากอกทะลุ น้ำพุร้อน”

ไปเช้าเย็นกลับ

- 07.00 น. ออกเดินทางจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ไปชุมชน
เขาชัยสน (กลุ่มแกะรูปหนังตะลุงหน้าถ้ำพระ)
- 08.30 น. ท่องเที่ยวชุมชนเขาชัยสน (กลุ่มแกะรูปหนังตะลุงหน้าถ้ำพระ) เพื่อชมการแสดง
หนังตะลุง และสอนแกะรูปหนังตะลุง
- 10.00 น. ทักทายพักผ่อนแช่ออนเซ็น บ่อน้ำร้อน ธารน้ำเย็นเขาชัยสน
- 12.00 น. รับประทานอาหารเที่ยง
- 13.30 น. ท่องเที่ยวชุมชนเขาเจ็ยก (ศูนย์ส่งเสริมอาชีพศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน) เรียนรู้
การร้อยลูกปัดมโนราห์ และซื้อผลิตภัณฑ์ที่ทำจากลูกปัดมโนราห์
- 15.30 น. ท่องเที่ยวชุมชนชัยบุรี (กลุ่มหัตถกรรมกะลามะพร้าว) เรียนรู้การทำผลิตภัณฑ์
จากกะลามะพร้าว และซื้อผลิตภัณฑ์ที่ทำจากกะลามะพร้าว
- 17.00 น. เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

โปรแกรม One Day Trip เส้นทางที่ 2

"ทะเลสาบงาม พรานน้ำตก"

ไปเช้าเย็นกลับ

- 06.00 น. ออกเดินทางจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ไปชุมชนเขาชัน (กลุ่มชุมชนบ้านเขาชัน)
- 07.30 น. ล่องเรือท่องเที่ยวเกาะรังนกนางแอ่น สักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ ร.5 และขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกาะกระ
- 10.00 น. ชมการสาธิตการทำไข่ในหินและรังนก รวมถึงเลือกซื้อสินค้าขึ้นชื่อของชุมชน เช่น ไข่ในหิน รังนก ปลาตุกร้า น้ำพริกต่างๆ มะม่วงแช่อิ่ม และผลิตภัณฑ์ในการทำสปา
- 12.00 น. รับประทานอาหารเที่ยง
- 13.30 น. ท่องเที่ยวชุมชนหนองธง (กลุ่มสวนสะละลุงถิ่น) ชมการสาธิตวิธีการผสมเกสรสะละ และร่วมแข่งขันรับประทานสะละ โดยใช้สไลด์กันว่า “ปอกเป็น กินไว้ในล่อน”
- 15.00 น. ท่องเที่ยวชุมชนคลองทรายขาว (กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบ้านนาทุ่งโพธิ์) ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณน้ำตกมโนราห์ นักท่องเที่ยวสามารถเล่นน้ำตก สไลเดอร์ นวดสปา นวดสมุนไพร ร่วมทำขนมกล้วยฉาบมโนราห์และซื้อสินค้าหลากหลายของชุมชน
- 17.00 น. เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

ไปสู่อินทรมุ One Day Trip เส้นทางที่ 3 "อู่ข้าว อู่ล่อ่นก่น้ำ"

ไปเช้าเย็นกลับ

- 06.00 น. ออกเดินทางจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ไปชุมชนทะเลน้อย (กลุ่มอาชีพเรื่อนำเที่ยว)
- 07.30 น. ล่องเรือชมบรรยากาศยามพระอาทิตย์ขึ้น ชมดอกบัวแดงบาน ชมควายน้ำ และชมวิถีชีวิตการยกยอของชาวบ้าน รวมถึงแวะซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนทะเลน้อย
- 10.00 น. ท่องเที่ยวชุมชนท่าช้าง (วิสาหกิจชุมชนท่าช้างฟื้นฟูเศรษฐกิจพอเพียง) ชมกิจกรรมเรียนรู้การสีข้าว แวะซื้อผลิตภัณฑ์ข้าวสังข์หยด จมูกข้าวสังข์หยด ขายอดข้าว ผ้ามัดย้อม และอื่นๆ
- 12.00 น. รับประทานอาหารเที่ยง
- 13.30 น. ท่องเที่ยวชุมชนนาขยาด (ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านบ้านโนงินน้ำ) ชมกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และซื้อปลาตุ๋น
- 15.30 น. เดินเล่นและพักผ่อนที่ได้โปรด ตลาดที่มีการตกแต่งร้านเน้นใช้วัสดุธรรมชาติมาดัดแปลงออกแบบให้มีความทันสมัย และแวะซื้อสินค้าชุมชน อาทิ ผัก ผลไม้ อาหารพื้นเมือง และขนมพื้นบ้านที่หาทานได้ยาก รวมทั้งสินค้าแฮนด์เมดที่เป็นเอกลักษณ์
- 17.00 น. เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

โปรแกรม 2 วัน 1 คืน

โปรแกรม 2 วัน 1 คืน เส้นทางที่ 1 "อู่นาข้าว พราวน้ำตก แหล่งนกน้ำ"

วันที่ 1

- 08.00 น. ออกเดินทางจากอำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลาไปชุมชนหนองธง(กลุ่มสวนสะละลุงถัน) ชมการสาธิตวิธีการผสมเกสรสะละ และร่วมแข่งขันรับประทานสะละ โดยใช้สไลด์แกนว่า "ปกอกเป็น กินไว ในล่อน"
- 10.30 น. ท่องเที่ยวชุมชนคลองทรายขาว (กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบ้านนาทุ่งโพธิ์) ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณน้ำตกมโนราห์ นักท่องเที่ยวสามารถเล่นน้ำตก สไลเดอร์ นวดสปา นวดสมุนไพร ร่วมทำขนมกล้วยฉาบมโนราห์และซื้อสินค้าหลากหลายของชุมชน
- 12.00 น. รับประทานอาหารเที่ยง
- 13.30 น. เดินเล่นและพักผ่อนที่สวนไผ่ขวัญใจ ตลาดสีเขียว แวะซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ชาวบ้านในชุมชนนำมาขาย อาทิ อาหารพื้นเมือง ขนมท้องถิ่นที่หากินยาก ผักสด ผลไม้ พร้อมทั้งสินค้าแฮนด์เมด
- 15.30 น. เยี่ยมชมกระจูดวรรณิ แวะซื้อหัตถกรรมกระจูดวรรณิมีเกือบ 100 ชนิด อาทิ ตะกร้า กระเป๋า กล่อง เสื่อ กระจาด กระเช้าของขวัญ เป็นต้น
- 17.00 น. ชมบรรยากาศยามเย็นริมทะเลน้อย
- 18.00 น. รับประทานอาหารเย็นและค้างคืนที่ทะเลน้อย

วันที่ 2

- 06.00 น.   รับประทานอาหารเช้า
- 07.00 น.   ล่องเรือชมบรรยากาศยามพระอาทิตย์ขึ้น ชมดอกบัวแดงบาน ชมควายน้ำ และชมวิถีชีวิตการยกยอของชาวบ้าน รวมถึงแวะซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนทะเลน้อย
- 10.00 น.   ท่องเที่ยวชุมชนท่าช้าง (วิสาหกิจชุมชนท่าช้างฟื้นฟูเศรษฐกิจพอเพียง) ชมกิจกรรมเรียนรู้การสีข้าว แวะซื้อผลิตภัณฑ์ข้าวสังข์หยด จมูกข้าวสังข์หยด ซายอดข้าว ผ้ามัดย้อม และอื่นๆ
- 12.00 น.   รับประทานอาหารเที่ยง
- 13.30 น.   ท่องเที่ยวชุมชนนาขยาย (ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านบ้านบึงน้ำ) ชมกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และซื้อปลาตุกร้า
- 15.30 น.   เดินเล่นและพักผ่อนที่ตลาดใต้โหนด ตลาดที่มีการตกแต่งร้านเน้นใช้วัสดุธรรมชาติมาดัดแปลงออกแบบให้มีความทันสมัย และแวะซื้อสินค้าชุมชน อาทิ ผัก ผลไม้ อาหารพื้นเมือง และขนมพื้นบ้านที่หาทานได้ยาก รวมทั้งสินค้าแฮนด์เมดที่เป็นเอกลักษณ์
- 17.00 น.   เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

โปรแกรม 2 วัน 1 คืน เส้นทางที่ 2 "เมืองหนังโนราห์ ทะเลสามงาม ซาอกทะเล น้ำพุร้อน"

โปรแกรม 2 วัน 1 คืน

วันที่ 1

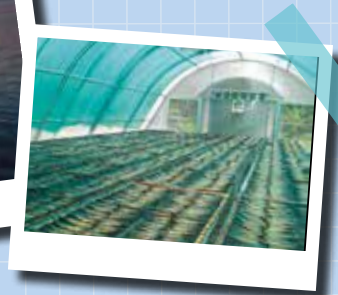
- 08.00 น. ออกเดินทางจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ไปชุมชนโคกทราย (โนราห์สายทิพย์ เสน่ห์ศิลป์) เพื่อชมการแสดงมโนราห์
- 09.30 น. ท่องเที่ยวชุมชนเขาชัยสน (กลุ่มแกะรูปหนังตะลุงหน้าถ้ำพระ) เพื่อชมการแสดงหนังตะลุง และสอนแกะรูปหนังตะลุง
- 11.00 น. ท่องเที่ยวพักผ่อนแช่ออนเซ็น บ่อน้ำร้อน ธารน้ำเย็นเขาชัยสน
- 12.00 น. รับประทานอาหารเที่ยง
- 13.30 น. ท่องเที่ยวชุมชนเขาเจ็ยก (ศูนย์ส่งเสริมอาชีพศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน) เรียนรู้การทำ ร้อยลูกปัดมโนราห์ และซื้อผลิตภัณฑ์ที่ทำจากลูกปัดมโนราห์
- 15.30 น. ท่องเที่ยวชุมชนชัยบุรี (กลุ่มหัตถกรรมกะลาสูงป้อม) เรียนรู้การทำผลิตภัณฑ์ จากกะลามะพร้าว และซื้อผลิตภัณฑ์ที่ทำจากกะลามะพร้าว
- 17.00 น. ชมบรรยากาศยามเย็น ณ ทะเลสาบเขาชัน เกาะหมาก
- 18.00 น. รับประทานอาหารเย็นและค้างคืนที่เขาชัน

วันที่ 2

- 06.00 น.   รับประทานอาหารเช้า
- 07.00 น.   เดินเล่นซื้อสินค้าชุมชนที่ตลาดเช้าเขาชน
- 08.00 น.   ล่องเรือท่องเที่ยวเกาะรังนกนางแอ่น สักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ ร.5 และขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกาะกระ
- 12.00 น.   รับประทานอาหารเที่ยง (กุ้งสามน้ำ)
- 13.30 น.   ชมการสาธิตการทำไข่ในหิน และรังนก รวมถึงเลือกซื้อสินค้าขึ้นชื่อของชุมชน เช่น ไข่ในหิน รังนก ปลาตุกร้า น้ำพริกต่างๆ มะม่วงแช่อิ่ม และผลิตภัณฑ์ในการทำสปา
- 15.30 น.   นั่งหน้าติดล่องเรือเที่ยวรอบเกาะหมาก
- 17.00 น.   เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

โปรแกรม 3 วัน 2 คืน
"เมืองหนังโนราห์ อุ่นข้าว พรานน้ำตก
แหล่งนกน้ำ ทะเลสาบงาม เขาอกทะลุ น้ำพุร้อน"

โปรแกรม 3 วัน 2 คืน
(เช้าเสาร์-เย็นจันทร์)

วันที่ 1

- 08.00 น. ออกเดินทางจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ไปชุมชนหนองธง (กลุ่มสวนสะละลุงถัน) ชมการสาธิตวิธีการผสมเกสรสะละ และร่วมแข่งขันรับประทานสะละ โดยใช้สไลด์กันว่า "ปอกเป็น กินไว ในล่อน"
- 10.30 น. ท่องเที่ยวชุมชนคลองทรายขาว (กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบ้านนาทุ่งโพธิ์) ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณน้ำตกมโนราห์ นักท่องเที่ยวสามารถเล่นน้ำตก สไลเดอร์ นวดสปา นวดสมุนไพร ร่วมทำขนมกล้วยฉาบมโนราห์และซื้อสินค้าหลากหลายของชุมชน
- 12.00 น. รับประทานอาหารเที่ยง
- 13.30 น. เดินเล่นและพักผ่อนที่สวนไผ่ขวัญใจ ตลาดสีเขียว แวะซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ชาวบ้านในชุมชนนำมาขาย อาทิ อาหารพื้นเมือง ขนมท้องถิ่นที่หาากินยาก ผักสด ผลไม้พร้อมทั้งสินค้าแฮนด์เมด
- 15.00 น. ท่องเที่ยวชุมชนท่าช้าง (วิสาหกิจชุมชนท่าช้างฟื้นฟูเศรษฐกิจพอเพียง) ชมกิจกรรมเรียนรู้การสีข้าว แวะซื้อผลิตภัณฑ์ข้าวสังข์หยด จมูกข้าวสังข์หยด ชายอดข้าว ผ้ามัดย้อม และอื่นๆ
- 16.30 น. เยี่ยมชมกระจูดวรรณิ์ แวะซื้อหัตถกรรมกระจูดวรรณิ์มีเกือบ 100 ชนิด อาทิ ตะกร้า กระเป่า กล้อง เสื้อ กระจาด กระเช้าของขวัญ เป็นต้น
- 18.00 น. รับประทานอาหารเย็น ชมบรรยากาศยามเย็นริมทะเลและค้างคืนที่ทะเลน้อย

วันที่ 2

- 06.00 น. รับประทานอาหารเช้า
- 07.00 น. ล่องเรือชมบรรยากาศยามพระอาทิตย์ขึ้น ชมดอกบัวแดงบาน ชมควายน้ำ และ ชมวิถีชีวิตการยกยอของชาวบ้าน รวมถึงแวะซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนทะเลน้อย
- 09.00 น. ห้องเที่ยวชุมชนนาขยายด (ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาชาวบ้านบ้านโงกน้ำ) ชมกิจกรรม การเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และซื้อปลาตุ๋น
- 11.00 น. เดินเล่นและพักผ่อนที่ตลาดใต้โหนด ตลาดที่มีการตกแต่งร้านเน้นใช้วัสดุ ธรรมชาติมาดัดแปลงออกแบบให้มีความทันสมัย และแวะซื้อสินค้าชุมชน อาทิ ผัก ผลไม้ อาหารพื้นเมือง และขนมพื้นบ้านที่หาทานได้ยาก รวมทั้งสินค้า แแฮนด์เมดที่เป็นเอกลักษณ์
- 12.00 น. รับประทานอาหารเที่ยง
- 13.00 น. ห้องเที่ยวชุมชนชัยบุรี (กลุ่มหัตถกรรมกะลาสูงปลี้ม) เรียนรู้การทำผลิตภัณฑ์ จากกะลามะพร้าว และซื้อผลิตภัณฑ์ที่ทำจากกะลามะพร้าว
- 14.00 น. ห้องเที่ยวชุมชนเขาเจ็ยก (ศูนย์ส่งเสริมอาชีพศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน) เรียนรู้ การร้อยลูกปัดมโนราห์ และซื้อผลิตภัณฑ์ที่ทำจากลูกปัดมโนราห์
- 15.00 น. เที่ยวพักผ่อนแช่ออนเซ็น บ่อน้ำร้อน ธารน้ำเย็นเขาชัยสน
- 16.00 น. ห้องเที่ยวชุมชนเขาชัยสน (กลุ่มแกะรูปหนังตะลุงหน้าถ้ำพระ) เพื่อชมการแสดง หนังตะลุง และสอนแกะรูปหนังตะลุง
- 18.30 น. รับประทานอาหารเย็น ชมบรรยากาศทะเลสาบเขาชัน และค้างคืนที่เขาชัน

วันที่ 3

- 06.00 น. รับประทานอาหารเช้า
- 07.00 น. เดินเล่นซื้อสินค้าชุมชนที่ตลาดเช้าเขาชัน
- 08.00 น. ล่องเรือท่องเที่ยวเกาะรังนกนางแอ่น สักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ ร.5 และขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกาะกระ
- 12.00 น. รับประทานอาหารเที่ยง (กุ้งสามน้ำ)
- 13.30 น. ชมการสาธิตการทำไขในหิน และรังนก รวมถึงเลือกซื้อสินค้าขึ้นชื่อของ ชุมชน เช่น ไขในหิน รังนก ปลาตุ๋น น้ำพริกต่างๆ มะม่วงแช่อิ่ม และ ผลิตภัณฑ์ในการทำสปา
- 15.30 น. ห้องเที่ยวชุมชนโคกทราย (โนราห์สายทิพย์ เสน่ห์ศิลป์) เพื่อชมการ แสดงมโนราห์
- 17.00 น. เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *น้ำตกมโนราห์ (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเทือกเขาบรรทัด)*. สืบค้น 4 เมษายน 2562 จาก [https:// thailandtourismdirectory.go.th/th/info/attraction/detail/itemid/3603](https://thailandtourismdirectory.go.th/th/info/attraction/detail/itemid/3603)

กระทรวงวัฒนธรรม. (2560). *จารึก จ.ป.ร. หมู่เกาะสี่เกาะห้า จังหวัดพัทลุง*. สืบค้น 4 เมษายน 2562 จาก https://www.m-culture.go.th/young_th/article_view.php?nid=428

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). *เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย*. สืบค้น 4 เมษายน 2562 จาก <https://thai.tourismthailand.org/>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). *ท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ สวนสละลุงอัน*. สืบค้น 4 เมษายน 2562 จาก <https://thai.tourismthailand.org/>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). *สถานที่ท่องเที่ยวศูนย์รวมหัตถกรรมกะลามะพร้าว เมืองพัทลุง*. สืบค้น 4 เมษายน 2562 จาก <https://thai.tourismthailand.org/>

ชุมชนบ้านท่าช้าง จ.พัทลุง. (2562). *โครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ชุมชน*. สืบค้น 4 เมษายน 2562 จาก <https://community.gsb.or.th/wp-content/uploads/2018/05/08.pdf>

สำนักงานจังหวัดพัทลุง. (2556). *ผลิตภัณฑ์ OTOP*. สืบค้น 10 ก.ย. 2562 จาก <http://www.phatthalung.go.th/otop/detail/5>

คณะผู้จัดทำ

ผศ.ดร.วิวัฒน์ จันทร์กิ่งทอง
ผศ.ดร.กอแก้ว จันทร์กิ่งทอง
อ.วิญชัย อุ่นอติเรกกุล
อ.นิตาชล สกกุลชาญณรงค์

“เขากทะลุ”
พัทลุง

“ทะเลน้อย”
พัทลุง

คู่มือการพัฒนาศักยภาพชุมชน
ด้านการท่องเที่ยวตามรอยดำริ
จังหวัดพัทลุง

